

STRATEGIJA ZA MLADE V OBČINI BREŽICE 2022 – 2030

Prihodnost življenja mladih v Občini Brežice

Maj 2022

Strategija za mlade v občini Brežice 2022 – 2030, je nujen strateški dokument, s katerim želita organizirana civilna mladinska sfera in lokalna skupnost postaviti trdne temelje za nadaljnji razvoj področja mladine na lokalni ravni za obdobje prihodnjih devet let. Strategija izkazuje javni interes na področju mladine z namenom soustvarjanja optimalnih pogojev za aktivno participacijo mladih in doseganje ugodnih življenjskih pogojev.

Za pripravo strategije je bila potrebna kvalitetna priprava izhodišč. Priprava izhodišč strateškega dokumenta je zahtevala poglobljen študij ključnih dokumentov tako na nivoju EU, države, kot na nivoju lokalnih skupnosti in temeljito analizo na terenu. Pri pripravi izhodišč smo vključili posameznike, ki imajo na področju mladine in metodoloških pristopov, dovolj teoretičnega znanja. Cilj priprave izhodišč je bil pripraviti osnovna izhodišča za pripravo strategije za mlade. Koordinator priprave Strategije je bila Zavod Mladinska mreža MaMa.

Izhodišča so smiselno pregledali in dopolnili deležniki mladinskega polja v občini Brežice. Koraki pri pripravi strategije so bili naslednji:

1. Izdelava načrta dela in ustrezne metodologije.
2. Analiza in študij obstoječih strategij in strateških dokumentov na področju mladine drugih občin, ki so primerljive z občino Brežice.
3. Zbiranje podatkov in analiza obstoječega stanja skozi raziskavo o Življenju mladih v Občini Brežice.
4. Priprava vprašalnika za anketiranje mladih skozi razglednice poslane na domače naslove vseh mladih starih med 13 in 30 let.
5. Izvedba dvodnevne delavnice z mladimi.
6. Identificiranje in opredelitev Strategije za mlade v občini Brežice.
7. Priprava predlogov izhodišč za pripravo Strategije za mlade v občini Brežice.
8. Izvedba posvetovanja z deležniki v občini Brežice s predstavitvijo dopoljenih predlogov.
9. Priprava končnega dokumenta z naslovom Strategija za mlade v občini Brežice 2022 - 2030.
10. Sprejem dokumenta na občinskem svetu Občine Brežice.

Identificirani ključni akter za spremljanje in izvajanje strategije je Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice; katerega ustanovitelj je Občina Brežice.

ZAČETNI DOGOVOR IN POOBLASTILA	2
KAZALO	3
1. UVOD	4
2. MLADINSKA POLITIKA = POLITIKA ZA MLADE.....	5
2.1 KAJ JE MLADINSKA POLITIKA	5
2.2 PRAVNI OKVIR	5
2.3 STATISTIČNI PREGLED	7
3. STRATEŠKI CILJI IN UKREPI.....	8
3.1 PARTICIPACIJA	9
3.2 MLADINSKO ORGANIZIRANJE	13
3.3 INFORMIRANJE	15
3.4 ZAPOSLOVANJE	19
3.5 IZOBRAŽEVANJE	22
3.6 STANOVANJSKA POLITIKA	26
3.7 MOBILNOST, PROSTI ČAS IN DRUŽBENO-KULTURNE DEJAVNOSTI	28
3.8 ZDRAVSTVO IN SOCIALA	32
4. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA STRATEGIJE	35
5. ZAKLJUČEK	36
6. VIRI IN LITERATURA	37
7. DODATEK –OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV	38

Strategija za mlade je razvojni dokument, ki je ključnega pomena za razvijanje kakovostnih vsebin, programov in aktivnosti na področju mladine v lokalnem okolju, pri čemer je poleg praktičnih vidikov izjemnega pomena tudi dobro opredeljeno teoretično ozadje, ki zajema širši pregled ključnih tematik na področju mladine.

Strategija za mlade v Občini Brežice 2022 – 2030 je dokument, ki vsebuje ukrepe nastale na podlagi pobud mladih, kar pomeni, da so bili v nastanek strategije vključeni mladi iz občine Brežice, stari med 13 in 30 let. Gre za razvojni dokument, osnovan na potrebah mladih in odseva dejansko stanje mladih. Osnova za nastanek strategije za mlade v Občini Brežice je Raziskava o življenju mladih v občini Brežice 2021. Proces nastanka strategije je od vsega začetka do zaključka vključeval mlade skozi različne pristope. Pomembno je, da so mladi vključeni in si sami oblikujejo lokalno okolje v katerem bodo živeli v prihodnje in tako s svojo angažiranostjo postanejo arhitekti svojega življenja in prihodnosti. Kot zadnji del procesa nastanka strategije je bila izvedena dvodnevna delavnica z mladimi, na kateri so oblikovali in potrdili ukrepe, ter se tako tudi z njimi poistovetili.

Osnutek strategije je bil dan v javno obravnavo, in sicer je ta potekala od 17. - 31.3.2022. Informacija o javni razpravi je bila podana v Posavskem Obzorniku (št. 6 z dne 17.3.2022) in na spletni strani Občine Brežice z dne 17.3.2022. Na osnutek strategije so bili podani predlogi s strani Zavoda za podjetništvo, turizem in mladino Brežice, ki so izvedbene narave. Upoštevali se bodo v okviru priprave Izvedbenega načrta strategije za mlade 2022 – 2030, ki bo sprejet v roku 6 mesecev od sprejema strategije.

Strategija za mlade občine Brežice 2022 – 2030 se opira na krovne nacionalne in evropske dokumente po katerih se lahko orientiramo in tako sledimo pravno-formalnim okvirjem na področju mladine.

Občina Brežice je na področju zagotavljanja programov za mlade napredna in odprta za predloge. S tem, ko priznava pomen aktivnega vključevanja mladih v družbo na osnovi mladinskega dela, stopa v ospredje tako na nacionalni kot tudi mednarodni ravni. Vključenost v mednarodne mreže in programe kot je Europe goes local¹ in uporaba orodja Logbook² sta pokazala, da je prav odprtost do različnih struktur pomembna za spremljanje življenja mladih v občini Brežice in s tem izboljšanje njihovega položaja.

Na podlagi dejstva, da se je v zadnjih desetletjih pomembno spremenila logika delovanja vseh področij, ki vplivajo na kakovost življenja mladih (to velja tako za širše družbeno okolje, družinske odnose, izobraževanje, pogoje na trgu dela in sistem blaginje kot za naravno okolje in gospodarski sistem), je življenje mladih danes vse bolj zaznamovano z negotovostjo in z nujnostjo iskanja uspešnih strategij za uspešno obvladovanje tveganj, s katerimi se na svojih življenjskih poteh srečujejo.

¹ Europe Goes Local – podpora razvoju in kreptivi mladinskega dela na lokalni ravni (v nadaljevanju EGL) je projekt strateškega partnerstva, v katerem sodeluje 24 nacionalnih agencij programa Erasmus+: Mladi v akciji, [Partnerstvo Evropske komisije in Sveta Evrope na področju mladine](#), [Evropski mladinski forum](#) ter mreži POYWE in [InterCity Youth](#).

² Mreža MaMa je v letu 2018 pričela z izvajanjem **pilotnega projekta Logbook**. Gre za orodje, ki mladinskim delavcem omogoča beleženje in spremljanje učinkov mladinskega dela. Platformo Logbook je razvila mreža KEKS, ki na Švedskem skrbi za zagotavljanje kakovosti mladinskega dela. Mrežo KEKS sestavlja 43 lokalnih (občinskih) oddelkov za mladinsko delo in okoli 250 mladinskih centrov. Da bi čim bolj učinkovito zagotavljali kvaliteto mladinskega dela, so razvili model, ki mladinskim delavcem nudi podporo pri oblikovanju ciljev in evalvacijo njihovega dela.

2.1 KAJ JE MLADINSKA POLITIKA

Mladinska politika je nabor ukrepov države ali lokalnih skupnosti, usmerjen v zagotavljanje pogojev za lažji in uspešnejši prehod mladih iz otroštva v odraslost. Je del drugih resornih politik (izobraževalne, zdravstvene, zaposlovalne in socialne politike), zato tudi vodenje mladinske politike ni vezano na eno samo institucijo. Oblikovanje in izvajanje mladinske politike je na nacionalni ravni zelo tesno povezano z delom Urada RS za mladino, ki pri tem večinoma skrbi za spodbujanje mladinskega dela, za koordinacijo ukrepov znotraj mladinske politike ter zagotavljanje ustreznega socialnega dialoga z mladimi. Na lokalni ravni je ključnega pomena posluš občine ter prisotnih mladinskih struktur.

Horizontalna mladinska politika

V horizontalno smer mladinske politike spadajo ukrepi, ki so sicer sestavni del drugih (področnih) politik, vendar želi družba s posebnimi ukrepi za mladino še dodatno zagotoviti spodbujevalne okoliščine za lažjo integracijo mladih v družbo (stanovanjska politika, politika zaposlovanja, zdravstvena politika, izobraževalna politika itd.).

Ukrepi so lahko torej namenjeni izključno mladim ali pa gre za ukrepe, ki predstavljajo mladinsko razsežnost v ukrepih za prebivalstvo kot celoto. Družba potrebuje avtonomne posameznike, ki so se sposobni vključevati vanjo.

Vertikalna mladinska politika

Ukrepov, ki so prvenstveno lastni prostoru mladine in so namenjeni spodbujanju vključevanja mladih v mladinsko delo, zagotavljanju pogojev za izvajanje mladinskega dela ter izdelavi in oblikovanju osnov za določanje ciljev in ukrepov na področju mladinske politike, vključno z različnimi oblikami vključevanja mladih v oblikovanje ukrepov mladinske politike, ni mogoče zagotoviti v okviru drugih javnih politik, zato pravimo, da spadajo med vertikalne ukrepe mladinske politike. Ti se odražajo v specifičnih potrebah mladih in mladinskega dela.

2.2 PRAVNI OKVIR

Strategija za mlade občine Brežice 2022 – 2030 je pravni okvir, osnova za zagotavljanje vsebin in programov za mlade v občini Brežice. V nadaljevanju so izpostavljeni ključni poudarki na tem področju, na katere se tudi nanašajo ukrepi mladih. Logični naslednji korak strategije je Izvedbeni načrt za uresničevanje ukrepov, ki so jih oblikovali mladi.

Lokalna strategija temelji na ključnih dokumentih nacionalne in evropske ravni. Slednji so smiselno zajeti v pričujoči lokalni strategiji.

Raziskava Mladina 2020

Raziskava Mladina 2020 je najpomembnejši pokazatelj stanja mladih v Sloveniji in osvetljuje trende ter položaj mladih v preteklih desetih letih, ki *skozi različna časovna obdobja na raziskovalnih dejstvih opredeljuje primerjavo življenja mladih spremembe, ki se dogajajo med generacijami z vidika spreminjanja vrednot in pogledov na svet mladih ter potreb in prioritet mladih. Nacionalna raziskava o*

mladih opredeljuje predvsem stanovanjsko problematiko in pomanjkanje prostorov za kulturno izražanje mladih.

V raziskavi Mladina 2020 je izpostavljenih šest glavnih poudarkov raziskave in sicer večja stopnja fizične aktivnosti in skrbi za zdravje med mladimi, povečanje zanimanja za umetnost, kulturo in neformalno izobrazbo, stanovanjska problematika, prekarno delo med mladimi in duševno zdravje mladih.

Rezultati raziskave so prav tako pokazali na odsotnost medgeneracijskega konflikta, hkrati pa visoko stopnjo trajnostne zavesti in odgovornosti do drugih generacij ter večje zanimanje mladih za politiko.

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju opredeljuje mladinski sektor in določa javni interes v mladinskem sektorju ter njegov način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju in omogoča zagotavljanje finančne podpore mladinskemu delu oziroma programom in projektom za mladino, ki so v javnem interesu. Izvajanje tega zakona temelji na načelih demokratičnosti, pluralnosti, integralnosti, medgeneracijske solidarnosti, enakopravnosti, nediskriminacije in pravičnosti, večkulturnosti, medkulturnega dialoga, prostovoljstva, spodbujanja zdravega življenjskega sloga, spoštovanja življenja in okolja ter sodelovanja nevladnih organizacij pri upravljanju z javnimi zadevami.

Resolucija o Nacionalnem programu za mladino 2013 – 2022

V Resoluciji o Nacionalnem programu za mladino 2013 – 2022 so opredeljene ključne usmeritve in krovne smernice, ki so vodilo za oblikovanje in izvajanje obstoječih javnih (mladinskih) politik na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni.

Ključne usmeritve nacionalnega programa se osredotočajo na pomen:

- izobraževanja in usposabljanja, tako formalnega kot neformalnega,
- zagotavljanja mladim boljših možnosti; na podlagi politike zaposlovanja omogočiti mladim zagotovitev lastne ekonomske in socialne varnosti ter jim tako omogočiti pogoje za lažje osamosvajanje,
- zagotavljanja mladim participacijo pri zanje pomembnih javnih politikah (na vseh družbenih področjih) in resničen vpliv na odločanje o njih,
- zagotavljanja enakih možnosti med spoloma in preprečevanje diskriminacije,
- dejavnikov tveganja, ki povzročajo revščino in socialno izključenost med mladimi,
- trajnostnega razvoja,
- medgeneracijskega sodelovanja oziroma zagotavljanja večje medgeneracijske solidarnosti,
- zdravja in dobrega počutja mladih ter odpravljanja neenakosti v zdravju,
- zagotavljanja mladim varen začetek poklicne poti.

Strategija EU za mlade 2019 – 2027

Strategija EU za mlade predstavlja okvir za sodelovanje držav članic in evropskih institucij na področju mladinske politike EU za obdobje 2019 – 2027, ki temelji na Resoluciji Sveta EU. Temeljni namen strategije je, da v največji možni meri izkoristi potencial evropske mladinske politike v dobrobit mladih, njeni ključni cilji pa so spodbujanje sodelovanja mladih v demokratičnem življenju, podpora družbeni in državljanski angažiranosti mladih žensk in moških ter prizadevanje, da imajo vsi mladi zagotovljene potrebne vire za sodelovanje v družbi.

Evropska listina o lokalnem mladinskem delu

Evropska listina o lokalnem mladinskem delu opredeljuje, da mora demokratična družba spodbujati izražanje mnenj mladih. Njen namen je krepitev in spodbujanje lokalnega mladinskega dela. V svojih načelih se osredotoča na ustvarjanje prostorov za mlade, mladinsko delo ter proces učenja.

Letni program s področja mladine Občine Brežice

Letni program na področju mladine se vsako leto pripravlja na podlagi Pravilnika o izboru in sofinanciranju programov in projektov v Občini Brežice (Uradni list RS, št. 69/16) na osnovi katerega se izvajajo določeni javni razpisi v pristojnosti Občine Brežice. V skladu s pravilnikom Župan občine Brežice imenuje strokovni svet, ki je zadolžen za pripravo letnega programa.

Letni program s področja mladine se potrjuje vsako leto in daje podlago **Javnemu razpisu za sofinanciranje projektov na področju mladine**, ki je namenjen projektom za mlade in z mladimi med 13. in 30. letom. Podrobnejši opis letnega programa s področja mladine je opredeljen v četrtem poglavju strategije Uresničevanje in spremljanje uresničevanja strategije.

2.3 STATISTIČNI PREGLED

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) je v letu 2020 v občini Brežice živel 24.051 prebivalcev, od tega 3.190 mladih v starosti med 15 in 29 let, in sicer 1.749 moških in 1.441 žensk. V Raziskavi o življenju mladih v občini Brežice 2021 je anketo ustrezno izpolnilo 950 oseb. Na vprašanje glede stalnega prebivališča je odgovorilo 939 mladih, pri čemer jih je 639 (68,1 %) odgovorilo, da imajo stalno prebivališče v ostalih vaseh in krajih v občini Brežice, 291 (31 %) da imajo stalno prebivališče v mestu Brežice, 9 (1 %) pa živi izven občine Brežice.

V občini Brežice po podatkih SURS v nekoliko večjem deležu živijo mladi moški (54,8%) v primerjavi z mladimi ženskami (45,2%). Odgovori, ki smo jih uspeli pridobiti, so nekoliko pristranski. V nekoliko večji meri so namreč v anketi sodelovale ženske (57,1 %) v primerjavi z moškimi (42,9 %). Kjer bi na odgovore lahko vplival spol, smo zato prikazali tudi odgovore po spolu.

V nadaljevanju je prikazan tabelarni in številčni prikaz mladih v Občini Brežice, ki služi kot izhodišče za primerjavo sprememb v prihodnje in s tem tudi napredka občine na področju, ki zadevajo mlade. Strategija za mlade so bo redno na letni ravni evalvirala in spremljala.

Tabela 1: Delež mladih v Sloveniji v letih 2018, 2019 in 2020

	2018	2019	2020
ŠTEVILO PREBIVALCEV V SLOVENIJI	2.070.050	2.089.310	2.100.126
ŠTEVILO MLADIH V SLOVENIJI	308.962	310.038	310.591
delež MLADIH (v %)	14,9	14,8	14,7

Vir: SURS, prebivalstvo po starosti in spolu, občine, stanje po 1. 7. določenega leta

Tabela 2: Delež mladih v občini Brežice v letih 2018, 2019 in 2020

	2018	2019	2020
ŠTEVILO PREBIVALCEV V OBČINI BREŽICE	24.086	24.084	24.051
ŠTEVILO MLADIH V OBČINI BREŽICE	3.363	3.262	3.231

delež MLADIH (v %)	13,9	13,5	13,4
--------------------	------	------	------

Vir: SURS, Izbrani podatki po občinah, Slovenija, letno, na 1. januar izbranega leta

Tabela 3: Delež mladih med vsemi brezposelnimi v Občini Brežice

	2018	2019	2020
Brežice	19,3	19,6	20,2

Vir: prejeti podatki ZRSZ, stanje na december izbranega leta, OS Sevnica 2021

Tabela 4: Izobrazbena struktura brezposelnih mladih oseb v Občini Brežice V %

	osnovna šola ali manj	nižja, srednja poklicna šola	srednja strokovna oz. splošna šola	višja, visoka šola ali več
Brežice	82	39	74	51

Vir: prejeti podatki ZRSZ, OS Sevnica 2021

OPOMBA: Izvajalci mladinskih aktivnosti in aktivnosti za mlade, so podali pobudo, da se obdobje vključevanja mladih občinske razpise na področju mladine prestavi na 14 let. V sklopu komisije za mlade so se na občini Brežice odločili, da razširijo ciljno skupino od 13. do 29 let. Strokovni svet za mladino pa je potrdil predlog, da se starostno obdobje določi med 13. in 30. let. Občina si prizadeva k razširitvi ciljne skupine, zato so bili v raziskavi življenja mladih v Občini Brežice vključeni mladi med 13. in 30. let.

3. STRATEŠKI CILJI IN UKREPI

Strateški cilji in ukrepi strategije so smiselno opredeljeni na osnovi področij mladinske politike in se nanašajo na avtonomijo mladih. V skladu z Resolucijo o Nacionalnem programu za mladino 2013 – 2022 so opredeljena področja politik, ki zadevajo mlade na horizontalni ravni kot sledi:

- participacija,
- mladinsko organiziranje,
- informiranje,
- zaposlovanje,
- izobraževanje,
- stanovanjska politika,
- mobilnost, prosti čas in družbeno-kulturne dejavnosti,
- zdravstvo in sociala.

3.1 PARTICIPACIJA

Participacijo lahko splošno opredelimo kot aktivno sodelovanje mladih pri sprejemanju odločitev o katerikoli zadevi (tudi širše v političnem prostoru), ki vplivajo na oblikovanje družbe. Odvija se v različnih organizacijah oziroma institucijah, projektnih ali neformalnih skupinah, pri čemer je treba posebej izpostaviti mladinske organizacije in organizacije za mlade. Mladi se lahko v odločanje vključujejo z različnimi oblikami organiziranosti neposredno ali posredno. Neposredna in posredna participacija lahko potekata na lokalnem, nacionalnem in mednarodnem nivoju. Spodbujanje participacije je eden izmed ključnih ciljev organizacij v mladinskem sektorju. Zato lahko družbeno angažiranost in participacijo mladih povečujemo z večjim sodelovanjem v organizacijah v mladinskem sektorju oziroma s sodelovanjem v mladinskem delu. Aktivna participacija mladih je pomembna za sooblikovanje družbe s strani mladih. Obstaja več vrst participacije mladih, pri čemer je politična participacija le ena od njih.

Pomen participacije mladih:

- Participacija mladih je pomembna, saj izboljšuje uspešnost doseganja avtonomije mladih ter zvišuje kakovost upravljanja z družbo in življenja v njej. Participacija v institucijah in procesih, ki posredno ali neposredno zadevajo življenje mladih, služi vzpostavitvi okolja, v katerem lahko mladi prevzemajo odgovornost tako za lastno prihodnost kot za prihodnost družbe.
- Participacija mladih krepi demokratičnost družbe, saj se mladi učijo demokracije oziroma delovanja aktualnih političnih sistemov in pridobivajo veščine, potrebne za delovanje demokracije.
- Participacija je legitimna pot razvijanja znanja o socialnih zadevah in pridobivanja kompetenc ter pridobivanja zanesljivih informacij za dejanja, ki lahko izboljšajo skupnost. Participacija spodbuja socialni razvoj mladih, krepi sposobnost hitrega odzivanja na družbene procese in krepi organizacijske sposobnosti.
- Mladi imajo pravico do participacije. Ustvarjanje pogojev za participacijo mladih je ključnega pomena za napredek družbe, saj mladi prinašajo edinstven pogled na odločitve.

Povzetek iz Raziskave o življenju mladih v občini Brežice 2021

Podatki iz Raziskave o življenju mladih v občini Brežice so pokazali, da največ (37,1 %) mladih meni, da je v občini Brežice na voljo premalo možnosti za vključevanje mladih v sprejemanje odločitev na občinski ravni. Da je možnosti dovolj meni dobra petina anketirancev (20,5 %). Dobra tretjina (34,8 %) anketirancev ni seznanjena z možnostmi za vključevanje mladih, medtem ko 7,5 % meni, da teh možnosti ni.

V večji meri ocenjujejo, da je možnosti za vključevanje mladih na občinsko raven dovolj, predvsem mladi v starostni skupini med 13 in 17 let (32,7 % mladih). Najstarejša skupina mladih anketirancev je tudi najslabše seznanjena z možnostmi, ki obstajajo za vključevanje mladih na občinsko raven. Kar 43,4 % mladih med 25 in 30 letom starosti ni seznanjena z možnostmi za vključevanje mladih na občinsko raven. Enako meni 35,9 % mladih med 18 in 24 letom starosti ter 28,2 % mladih med 13 in 17 letom starosti.

Pri primerjavi med spoloma lahko opazimo, da fantje (23,6 %) v večji meri kot dekleta (18,1 %) ocenjujejo, da je možnosti za vključevanje mladih dovolj, medtem ko dekleta (39,7 %) v večji meri kot fantje (33,5 %) ocenjujejo, da je možnosti premalo. Med spoloma so razlike sicer manjše kot med starostnimi skupinami.

Rezultati raziskave so pokazali tudi, da se mladi v občini Brežice identificirajo s sodelovanjem v različnih priložnosti za mlade v okviru občine. Najbolj so motivirani za sodelovanje v različnih priložnostih v okviru občine, ko jih aktivnost zanima in se za njo želijo zavzeti (59,5 %) in ko pri tem sodelujejo njihovi prijatelji (40,2 %). Najmanj motivirani so, ko je to povezano z dejavnostmi v okviru šole (26,9 %). Pri slednjem je potrebno upoštevati, da je za 40,2 % anketirancev, ki so vključeni v osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje (13 - 17 let) ta motivacija tudi pomembna. Podobno je »sodelovanje prijateljev« pomembna motivacija predvsem za mlade med 13 in 17 let (55 %) ter mlade med 18 in 24 let (45 %). Mlade stare med 25 in 30 let pa v večji meri kot ostali dve starostni skupini motivira spoznavanje novega področja (38,8 %).

Pregled (dejanskega) stanja – kaj imamo v občini Brežice?

Občina Brežice ima Strokovni svet za mladino in Idejnik, ki je del Zavoda za podjetništvo, turizem in mladino. Poleg tega ima »Svet mladih«, ki skrbi za izbor mladinskih projektov, izvaja pa se tudi Otroški Parlament, ki ga izvaja Zveza prijateljev mladine Krško v sodelovanju z osnovnimi šolami iz občine Brežice. Občina Brežice ima tudi institut participativnega proračuna.

Glede na izsledke raziskave največ anketirancev pravi, da je vsaj enkrat sodelovalo v otroškem parlamentu in Idejniku. Več kot polovica anketirancev še ni slišala za možnosti sodelovanja in udeleževanja v aktivnosti občine, medtem ko približno 40 % anketirancev še ni slišalo za Idejnik in otroški parlament.

Nekateri anketiranci kot preteklo sodelovanje v občini Brežice naštejejo prostovoljstvo, vključevanje v Društvo študentov Brežice in gibanje Mladi za podnebno pravičnost.

Z možnostjo sodelovanja mladih v Strokovnem svetu za mladino so najmanj seznanjeni najstarejši mladi med 25 in 30 let (74,7 %), medtem ko so o tem najbolj seznanjeni najmlajši mladi med 13 in 17 let (59,8 % jih še ni slišalo za to možnost). Podobno Otroški parlament in Idejnik poznajo bolje najmlajši mladi, v največjem deležu pa zanj niso slišali mladi med 25 in 30 let.

Predlogi mladih

Na podlagi predlogov mladih lahko ugotovimo, da mladi izražajo potrebo po večjem vključevanju v samo odločanje v občini, več dialoga med mladimi in vodilnimi v občini. Predvsem prepoznavajo potrebo po vključitvi v organizacijo dogodkov in možnosti, da se sliši njihov glas.

Mladi imajo občutek, da je teh priložnosti premalo, da so o njih preslabo obveščeni ter da se njihovi predlogi ne upoštevajo in imajo premalo vpliva.

Iz odgovorov raziskave je razbrati, da si želijo priložnosti, ki so namenjene prav mladim kot je predstavnik mladih v občinskem svetu, mlade na višjih položajih v občini, mladinski odbor/svet/parlament, del participativnega proračuna namenjenega prav mladim ter tudi možnosti za

sodelovanje mladih, ki še niso polnoletni. Predlagali so tudi spletne načine participacije mladih pri sprejemanju odločitev.

Mladi imajo občutek, da njihova mnenja niso upoštevana, da so njihovi predlogi manj vredni, ter da se na njih gleda kot na otroke. Čutijo potrebo po tem, da bi se vsa mnenja spoštovala in vzela v premislek. Izpostavljajo potrebo po motiviranju in spodbujanju mladih, za vključevanje v razvoj občine in zagotavljanje transparentnosti pri vključevanju mladih v odločanje.

Mladi so izpostavili potrebo po sodelovanju mladih pri organizaciji dogodkov, aktivnostih in dejavnostih v sklopu projektov, tudi kot animatorji in fasilitatorji.

Cilj in ukrepi strategije na področju participacije

Temeljno izhodišče	Več vključevanja mladih in ustvarjanje možnosti za odločanje in soodločanje v občini. Več dialoga med mladimi in vodilnimi v občini.
Cilj:	Mladim od leta 2022 naprej omogočiti večjo vključenost v organe odločanja, npr. mlade vključiti v odbore in komisije občine Brežice ter Svete javnih zavodov, kjer je ustanoviteljica Občina Brežice.
Način uresničevanja	Ukrep 1: V polovici odborov, komisij in Svetov zavoda je predstavnik mladih.
Merila uspešnosti	Merilo 1: 50 % odborov, komisij in Svetov zavodov, katerih je ustanoviteljica Občina Brežice, ima vsaj enega predstavnika mladih v kvoti zainteresirane javnosti.

Temeljno izhodišče	Organiziranje organa za aktivno udejstvovanje mladih v obliki sveta ali komisije, ki je organ za povezovanje in ozaveščanje mladih o njihovih možnosti za soudeležbo v občini Brežice.
Cilj	Ustanovitev in delovanje organa za mlade v obliki Sveta za mlade.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Ustanovljen in redno delujoč organ za mlade, za sooblikovanje in soodločanje o temah, ki zadevajo mlade. Ukrep 2: Vzpostavljen in delujoč Svet mladih, ki na podlagi razpisa za mladinske projekte sodelujejo in glasujejo o projektih za mlade v Občini Brežice.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Delujoč organ za mlade, ki ga sestavljajo mladi, najmlajši svetnik/svetnica, predstavnik-ica osnovnih šol in srednjih šol ter mladinskega centra. Merilo 2: Organ za mlade se sestane vsaj 2x letno in deluje redno na mesečni ravni glede na vnaprej pripravljen načrt in program. Merilo 3: Organ za mlade spremlja razpise in projekte na področju mladih in skrbi za informiranje mladih o možnostih vključevanja v občino. Merilo 4: O izboru projektov za mlade lahko glasujejo vsi mladi stari med 13. in 30. letom starosti, s stalnim prebivališčem v občini Brežice.

Temeljno izhodišče	Del participativnega proračuna občine Brežice, namenjenega za mlade, ter možnosti sodelovanja mladih, starih med 13. in 30. let, s stalnim prebivališčem v občini Brežice.
Cilj	Participativni proračun od leta 2022 na ločeni proračunski postavki mladim omogoča financiranje projektov za mlade ter jim omogoča, možnosti za vključevanje in predlaganje lastnih projektov.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Umeščanje mladih v participativni proračun občine Brežice na samostojni proračunski postavki za financiranje projektov za mlade.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Od leta 2023 naprej in do leta 2030 bo področje mladine vključeno v vsako izvedbo participativnega proračuna. Merilo 2: Vsako leto od leta 2022 podprta vsaj 2 projekta za mlade v sklopu samostojne proračunske postavke za participativni proračun za mlade.

Temeljno izhodišče	Ustvarjanje spletnih načinov participacije mladih pri sprejemanju odločitev na občinski ravni.
Cilj	Do leta 2027 ustvarjena spletna platforma za soodločanje mladih pri sprejemanju odločitev na občinski ravni.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Pripravljen koncept spletnega soodločanja mladih pri sprejemanju odločitev mladih na občinski ravni. Ukrep 2: Razvoj spletnega odločanja o participativnem proračunu za mlade.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Do leta 2024 Izdelan načrt spletnega soodločanja in e participacije (e-soudeležbe) mladih v Občini Brežice in za participativni proračun za mlade. Merilo 2: Do leta 2027 razvoj spletnega glasovanja za izbor projektov za mlade v sklopu participativnega proračuna. Merilo 3: Do leta 2027 delujoča spletna platforma za e-soodločanje in participacijo (soudeležbo) mladih pri sprejemanju odločitev na občinski ravni, na sejah Sveta občine Brežice.

3.2 MLADINSKO ORGANIZIRANJE

V mladinskem sektorju poznamo več vrst organizacij in tipov organiziranja. V grobem lahko organizacije razdelimo na mladinske organizacije in organizacije za mlade.

Mladinske organizacije se od ostalih članskih organizacij razlikujejo po starostnih omejitvah in/ali programski osredotočenosti na mladino, lahko pa tudi po (ne)prostovoljnosti članstva. Na področju mladinskega dela poznamo še druge oblike organizacij; značilni so predvsem mladinski centri. Tovrstnim organizacijam pravimo »organizacije za mlade«.

Mladinski center je redno organizirano funkcionalno središče, čigar temeljna dejavnost je upravljanje z infrastrukturo, namenjeno mladim do 29. leta starosti in zagotavlja ustrezne prostorske pogoje in opremo za izvajanje mladinskega dela ter ustrezno usposobljene kadre za podporo mladinskemu delu.

Povzetek iz Raziskave o življenju mladih v občini Brežice 2021

V raziskavi življenja mladih v Občini Brežice so v sklopu mladinskega organiziranja odgovori vezani na vprašanja, kje in s kom mladi preživljajo prosti čas ter v katerih primerih bi se v večji meri udeleževali dejavnosti organiziranih s strani mladinskega centra. Rezultati so pokazali, da več kot polovica anketirancev najpogosteje preživlja svoj prosti čas doma (50,4 %) ali v naravi (53,2 %). Na drugi strani najmanj časa preživijo v mladinskem centru in v prostorih drugih društev (manj kot 5 %).

Zanimivi so odgovori pod drugo, saj so mladi navedli, da se udeležujejo raznih delavnic, obiskujejo glasbeno šolo, knjižnico, »downhill« kolesarske proge, kmetijo, trening, skate park, trgovski center in mesto. Nekateri anketiranci so odgovorili, da nimajo prostega časa.

Glede na ciljno skupino ne preseneča podatek, da skoraj polovica anketirancev najpogosteje preživlja svoj prosti čas s prijatelji (45,5 %), sledi s partnerjem (21,9 %) in sam (15,4 %). Najmanj anketirancev preživi svoj prosti čas s sodelavci (0,2 %) in s sošolci (2,1 %), kar je v prid mladinskemu organiziranju, ki temelji na sklepanju prijateljskih vezi in gradnji zaupnih odnosov.

Iz kvalitativnih odgovorov raziskave se da razbrati, da si želijo druženja in prostor, kjer bi se lahko družili predvsem z mladimi podobne starosti.

Pregled (dejanskega) stanja – kaj imamo v občini Brežice?

Občina Brežice ima mladinski center, ki deluje v sklopu Zavoda za podjetništvo, turizem in mladino, katerega je ustanoviteljica Občina Brežice in je organiziran kot javni zavod. Gre za enega izmed najbolj prepoznavnih in največjih mladinskih centrov v Sloveniji, ki ima tudi nastanitvene kapacitete. Najpomembnejša ciljna skupina mladinskega centra je neorganizirana mladina, torej naključni mladi, ki zahajajo v mladinski center. Raziskava o življenju mladih v občini Brežice 2021 je pokazala, da bi se mladi v večji meri udeležili dejavnosti mladinskega centra, če bi ti organizirali aktivnosti, ki jih zanimajo (38,6 %) ter, če bi se jih udeležili tudi njihovi prijatelji (33,0 %).

Poleg mladinskega centra deluje v občini Brežice tudi več društev (organizirana mladina). Med društva, ki delujejo na področju mladine so:

- Društvo študentov Brežice,
- Društvo podeželske mladine Brežice,
- Društvo prijateljev mladine,

- Zveza prijateljev mladine Krško.

V občini je prisotnih tudi veliko društev s področja kulture, športa in gasilstva, ki imajo podmladek in organizirajo aktivnosti za mlade.

Občina Brežice skozi mehanizem proračuna in javnih razpisov namenja kar nekaj sredstev vezanih na področje mladine. Podrobnejši pregled je predstavljen v vsakoletnih programih za mladino, kjer je razvidno, da so sredstva namenjena za izvajanje programov v mladinskem centru, javnega razpisa za mlade, razpisov razvojno izobraževalnih programov, štipendijskih shem, ...

Predlogi mladih

Nekaj predlogov mladih je bilo usmerjeno na mladinske organizacije. Mladi so tako izrazili predlog za boljše delovanje organizacij kot tudi potrebo po ustanovitvi novih klubov, mladinskih skupin in društev kot je ustanovitev društva za mlade pohodnike. Predlagajo tudi več podpore obstoječim društvom kot je podpora lokalnemu društvu gorskih kolesarjev pri urejanju dovoljen za gorsko kolesarske proge. Želijo si več aktivnosti za mlade in otroke v mladinskem centru, več dejavnosti in prireditev v mladinskem centru, da bi mladi več časa preživeli v mladinskem centru ter tudi informacije, katera društva iščejo podmladek. Izpostavljeno je bilo pomanjkljivo financiranje mladinskih društev.

Podan je bil tudi predlog, da se podpira prostovoljno dejavnost, projekte prostovoljstva ter spodbuja mlade, da sami v okviru prostovoljne dejavnosti organizirajo brezplačne dejavnosti za druge.

Cilj in ukrepi strategije na področju mladinskega organiziranja

Temeljno izhodišče	Predlog za boljše delovanje organizacij in izražene potrebe po ustanovitvi novih klubov, mladinskih skupin in društev ter izboljšanje stanja finančne spodbude za mladinska društva.
Cilj	Priprava strategije in akcijskega načrta za izboljšanje stanja na področju mladinskega delovanja in organiziranja do konca leta 2023.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Izdelana strategija in letni akcijski načrt delovanja in vključevanja mladih v mladinske aktivnosti Mladinskega centra Brežice.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Pregled stanja delujočih mladinskih društev in spodbujanje mladih za ustanovitev novih društev s pomočjo in ob podpori Stičišča Posavske regije. Merilo 2: Do konca leta 2022 izdelan letni akcijski načrt za uresničevanje strategije in aktivnosti Mladinskega centra Brežice v sklopu Zavoda za podjetništvo, turizem in mladino Brežice. Merilo 3: Redne letne evalvacije v sklopu orodja Logbook za dvig kakovosti mladinskega dela in mladinskega udejstvovanja. Merilo 4: Povečano vključevanje mladih v prostovoljno delo.

Temeljno izhodišče	Okrepiti aktivnosti za mlade in otroke v mladinskem centru, več dejavnosti in prireditev v mladinskem centru, da bi mladi več časa preživeli v mladinskem centru.
--------------------	---

Cilj	Programsko načrtovanje programov za mlade v Mladinskem centru Brežice.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Priprava akcijskega in izvedbenega načrta za Mladinski center Brežice na podlagi strategije Zavoda za podjetništvo, turizem in mladino Brežice.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Do konca leta 2022 izdelan dvoletni akcijski in izvedbeni načrt mladinskih aktivnosti in programov na podlagi strategije Zavoda za podjetništvo, turizem in mladino Brežice. Merilo 2: Redne letne evalvacije mladinskega programa v Mladinskem centru Brežice na podlagi izdelanega akcijskega in izvedbenega načrta do leta 2023.

3.3 INFORMIRANJE

Informiranje je eno od ključnih področij, ki vpliva na doseganje avtonomije mladih posameznikov in njihovo aktivno participacijo v družbi. Informiranje je potrebno prilagoditi na mladim prijazen način in vključiti komunikacijske kanale, ki so mladim blizu. Pri informiranju mladih je najpomembnejše medvrstniško informiranje.

Informiranje mladih zajema najrazličnejše (nekomercialne) družbene aktivnosti, ki mladim nudijo informacije s področij, ki jih zadevajo:

- izobraževanje – možnosti formalnega in neformalnega izobraževanja,
- zaposlovanje – možnosti zaposlovanja in usposabljanja za delo,
- podpora iskalcem zaposlitve, pravice zaposlenih,
- stanovanja – dostop do stanovanj, podporni mehanizmi in pravice na tem področju,
- socialno varstvo – pravice in mehanizmi na tem področju,
- mladinsko organiziranje – vključevanje v strukture in aktivnosti,
- organizacij v mladinskem sektorju ter v nevladnih organizacijah,
- participacija – preko mladinskih idr. nevladnih organizacij, v izobraževalnem sistemu, na delovnem mestu in vključevanje v javne odločitve preko različnih mehanizmov (politične stranke, kandidiranje na volitvah, posredno in neposredno komuniciranje z odločevalci),
- zdravje mladih,
- prostovoljstvo in prostočasne aktivnosti.

Namen informiranja mladih je ozaveščanje o njihovih pravicah in dolžnostih, o možnostih in priložnostih, ki privedejo do uspešnega doseganja avtonomije. Informiranje lahko pomembno pripomore k dvigu participacije mladih in aktivnemu državljanstvu, saj lahko mladim na njim prijazne načine približamo procese odločanja. Visoka informiranost mladih pa je ugodno povezana tudi z zmanjševanjem števila mladih, ki so socialno izključeni.

Glede na nizek delež anketirancev skozi raziskavo, ki meni, da možnosti za vključevanje mladih na občinski ravni ni, je v prihodnje smotrno več pozornosti nameniti možnostim, ki obstajajo za mlade v občini Brežice ter jih tudi okrepiti. Za povečanje vključevanja mladih v aktivnosti za mlade je tako smiselno mlade predvsem seznaniti o teh priložnostih ter jim predstaviti, na kakšen način lahko v njih sodelujejo.

Raziskava je pokazala, da tretjina anketirancev kot glavni razlog za nesodelovanje v različnih priložnostih v okviru občine navaja premalo informacij o aktivnostih (33,0 %).

Povzetek iz Raziskave o življenju mladih v občini Brežice 2021

Večina mladih je zadovoljna z dostopom do informacij pomembnih za mlade, vendar jih je še vedno skoraj 40 % precej nezadovoljnih. Bolj nezadovoljni so mladi med 25. in 30. letom starosti. Mladi informacije, ki so zanje pomembne, iščejo predvsem na Instagramu (še posebej dekleta in mladi med 13 in 24 let), Facebooku (še posebej mladi med 18 in 30 let), spletnih straneh medijev in Youtube. Za mlade med 13. in 17. letom je pomemben tudi Tik Tok.

Kot se je pokazalo že v kvantitativnem delu analize, predstavlja pomanjkanje informacij pomemben razlog za manjše vključevanje mladih v različne dejavnosti. Na splošno jih je veliko izrazilo, da si želijo biti bolj seznanjeni z dogajanjem ter da je informacij premalo. Mladi pogrešajo več informacij o športu, izobraževanju, kulturi, zaposlovanju ter o možnostih za sodelovanje, participacijo. Nekateri so izpostavili, da si želijo biti tudi bolj motivirani za vključevanje v različne aktivnosti in dejavnosti. Potreba po dodatnem informiranju pa se kaže tako glede dejavnosti in aktivnosti, ki se odvijajo v občini, kot tudi glede priložnosti za sodelovanje mladih in širši participaciji. Posebej so izpostavili potrebo po informiranju mladih, ki ne živijo v mestu Brežice.

Pregled (dejanskega) stanja – kaj imamo v občini Brežice?

Občina Brežice posreduje informacije o mladinskih dejavnostih preko lastnega profila na družbenem omrežju Facebook ter spletni strani občine. Občasno informacije delijo tudi drugi javni zavodi.

Mladinski center Brežice izvaja informiranje v fizični in e-obliki. Uporabniki so informirani preko:

- plakatna mesta,
- objave v lokalnih časopisih (Posavski Obzornik),
- objave na lokalnem radiu (Radio EU Brežice),
- letaki v prostorih MC, po šolah.

E-informacije so uporabnikom dosegljive na:

- družbeno omrežje Facebook,
- družbeno omrežje Instagram,
- spletna stran,
- mailing lista.

Dodatno so mladi informirani še s strani mladinskih organizacij, a celosten sistem informiranja ni vzpostavljen.

Dodatne informacije pa mladi lahko prejema tudi preko FB strani občine Brežice in uradne spletne strani Občine, Društva študentov Brežice, javnih zavodov (npr, Knjižnica Brežice).

Predlogi mladih

Mlade bi zanimalo informacije na področju zaposlovanja, izobraževanja, rekreacije, stanovanj in organiziranosti mladih.

Predlagali so obveščanje na družbenih omrežjih, pošte, e-pošte, s plakati oziroma v šoli, društvih, posebnih za to namenjenih spletnih strani občine namenjene mladim. Na družbenih omrežjih bi

vzpostavili enoten Facebook račun, Instagrama ali TikToka. Predlagali so tudi izdajanje mesečne publikacije, ki bi obveščala o dogodkih, aktivnostih, društvih, oziroma časopisa, ki bi ga mladi pripravljali za mlade pod mentorstvom.

V regiji je prisoten tudi informacijski portal troblja.info. Smiselno je uporabiti ta kanal informiranja tudi za informiranje o mladinskih temah/aktivnostih v Brežicah.

Cilj in ukrepi strategije na področju informiranja

Temeljno izhodišče	Več informacij na področju zaposlovanja, izobraževanja, rekreacije, stanovanj in organiziranosti mladih.
Cilj	Z redno zaposlitvijo strokovnjaka na področju komuniciranja ali izobraževanja zaposlenih, dvigniti obveščenost mladih v občini Brežice na področju zaposlovanja, izobraževanja, rekreacije in prostega časa ter organiziranosti mladih.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Kadrovska okrepitev s strokovnjaki na področju komuniciranja ali izobraževanje že zaposlenih na področju komuniciranja, do konca leta 2023.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Do konca leta 2023 zaposlena oseba oziroma strokovnjak s primerno izobrazbo na področju komuniciranja in informiranja. Merilo 2: Izdelana analiza o informiranju prebivalcev Občine Brežice do konca leta 2026.

Temeljno izhodišče	Enotni računi na aktualnih družbenih omrežjih in redne mesečne rubrike za mlade v regionalnem časopisu (Posavski obzornik). Vključevanje mladih pod mentorstvom pri pripravi vsebin.
Cilj	Vzpostavljen enotni račun na aktualnih družbenih omrežjih in redna rubrika za mlade v regionalnem časopisu.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Načrtno komuniciranje in obveščanje mladih o dogajanju in priložnostih za mlade v Občini Brežice.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Oblikovani enotni računi na aktualnih družbenih omrežjih do konca leta 2023. Merilo 2: Redna rubrika za mlade v regionalnem časopisu do konca leta 2023, ki jo pripravljajo mladi pod mentorstvom. Merilo 3: Pripravljen skupni načrt <i>dela</i> komuniciranja za povečanje informiranja za mlade v Občini Brežice do konca leta 2023.

Temeljno izhodišče	Namestitev optične mreže za boljši dostop do interneta, tudi na vasi ter razvoj telekomunikacijskih storitev izven mesta.
Cilj	Ureditev Informacijsko komunikacijske tehnologije za boljši dostop do interneta.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Priprava načrta za izboljšanje dostopa do informacijsko-komunikacijske tehnologije na vseh območjih in v vseh krajevnih skupnostih.

Merila uspešnosti	<p>Merilo 1: Pregled in popis stanja za izboljšanje informacijsko komunikacijske tehnologije za boljši dostop do interneta do konca leta 2023.</p> <p>Merilo 2: Do leta 2027 v vsaki krajevni skupnosti, tudi v najbolj odročnih predelih Občine Brežice, nemoten dostop do interneta.</p>
-------------------	--

3.4 ZAPOSLOVANJE

Zaposlovanje mladih na lokalni ravni je pomemben element strategije razvoja občine, saj je cilj obdržati mlad kader znotraj občine. Za razvoj družbe in lokalne skupnosti pa so pomembne kakovostne in trajnostne zaposlitve, ki omogočajo prihodnost mladih in družbe.

Evropa in Slovenija se v času globalne konkurenčne tekme, avtomatizacije, neugodnih demografskih procesov in globalne epidemije virusa covid-19 soočata s silami, ki pomembno preoblikujejo trg dela in delo samo. Tradicionalne oblike zaposlenosti za nedoločen čas vse bolj zamenjujejo manj gotove, fleksibilne oblike zaposlenosti, nove tehnologije ukinjajo delovna mesta in spreminjajo naravo dela, za zasedbo novo ustvarjenih delovnih mest pa je v povprečju potrebno več znanj. Slednje deloma pojasnjuje, zakaj se zvišuje starost prvega vstopa na trg dela in zakaj sam prehod traja dlje ter je bolj negotov.

Epidemija virusa covid-19 raven omenjene negotovosti še zvišuje. Najprej zato, ker ukrepi zapiranja in omejevanja aktivnosti ogrožajo mnoga delovna mesta, nato pa zaradi prilagoditev, ki majo tradicionalni koncept dela oziroma delovnega mesta. Tu velja še posebej izpostaviti vidik družbene izolacije dela od doma.

Mladi na trg dela večinoma vstopajo po končanem šolanju (če odmislimo močno razširjeno študentsko delo), večina mladih prične z aktivnim iskanjem zaposlitve po dopolnjenem dvajsetem letu starosti, še bolj izrazito pa v drugi polovici dvajsetih let.

Povzetek iz Raziskave o življenju mladih v občini Brežice 2021

V sklopu zaposlovanja se je raziskava o življenju mladih osredotočala predvsem na to kako pomembne so priložnosti, ki jih mladim ponuja občina, kraj kjer bi se želeli zaposliti, področja zaposlovanja, ki jih najbolj zanimajo ter področja, na katerih po njihovem mnenju najlažje najdejo zaposlitev v občini Brežice.

Pridobljeni podatki kažejo, da si mladi predvsem v obdobju, ko iščejo zaposlitev, le to želijo poiskati v lokalnem okolju. V prihodnje bi veljalo v večji meri ponujati in spodbujati možnosti mentoriranja, spodbud za podjetništvo ter študijskih praks. Tovrstne aktivnosti pa bi morale biti na voljo predvsem mladim med 25 in 30 let oziroma po končanem šolanju.

Mlade predvsem zanima možnosti mentoriranja na delovnem mestu, možnosti zaposlitvenih sejmov, spodbud za podjetništvo in priložnosti za študijsko prakso. Predvsem za mlade med 25 in 30 let so zanimive spodbude za podjetništvo. Zaposlitev bi mladi najraje poiskali v posavski regiji oziroma občini Brežice. Predvsem mladi, ki so v starostnem obdobju, ko iščejo zaposlitev, to želijo poiskati v lokalnem okolju. Zanimanje za področja je med mladimi razpršeno. Največ priložnosti za zaposlitev v občini Brežice prepoznajo v turizmu in gostinstvu, sledijo storitvene dejavnosti, industrija, zdravstvo in nega.

Pregled (dejanskega) stanja – kaj imamo v občini Brežice?

V občini Brežice je za spodbujanje zaposlovanja mladih na voljo tako pridobivanje posamičnih kompetenc kot tudi sofinanciranje. Gre za raznolike ukrepe, ki so prilagojeni posamezni generaciji mladih.

Pridobivanje kompetenc/dodatnih znanj:

- Študijska praksa (Občina Brežice omogoča študijsko prakso občanom občine Brežice v javnih zavodih katerih je ustanoviteljica),
- Javni razpis za razvojno izobraževalne programe (Občina Brežice omogoča sofinanciranje stroškov povezanih s študijsko prakso preko javnega razpisa),
- Financiranje predavanj in delavnic preko javnih zavodov in drugih organizacij s področja kariernega razvoja, kompetenc, podjetništva in turizma.
- Drugo:
 - Informativni dnevi v organizaciji lokalno prisotnih šol,
 - Coworking Brežice (V okviru Zavoda za podjetništvo, turizem in mladino Brežice so s 1.6.2021 pričel delovati "coworking" prostori, ki pravnim subjektom omogočajo, da si občasno ali stalno delijo prostor za delo.)

Sofinanciranje:

- Posavska štipendijska shema³
- Spodbude za podjetništvo
 - Javni razpis za sofinanciranje investicij; sofinanciranje stroškov, povezanih z udeležbo podjetnikov na sejmih za predstavitev proizvodov in storitev; subvencioniranje najemnin v starem mestnem jedru.

Predlogi mladih

Mladi bi se radi zaposlili v Občini Brežice, a izpostavljajo, da je potrebnih več delovnih mest in s tem izboljššan položaj mladih na trgu dela. V zvezi s tem so predlagali aktivnosti, npr. karierne sejme in karierna svetovanja. Problematika zaposlovanja je bila med predlogi močno zastopana.

Med izpostavljenimi predlogi so najbolj izstopali odpiranje novih delovnih mest v navezavi z razvojem podjetništva in potreb prebivalcev. Prvi iskalci zaposlitve bi ostali doma v Brežicah, zato predlagajo sofinanciranje prvega leta zaposlitve v domačem kraju, vzpodbude delodajalcem za zaposlovanje mladega, visoko izobraženega kadra. Predlagali so več možnosti za zaposlitev v turizmu in delovna mesta za nedoločen čas.

Med predlogi aktivnosti povezanih z zaposlovanjem so najbolj izstopali karierni sejmi in karierna svetovanja, usposabljanja za odpiranje podjetij.

Ugodne najemnine za podjetnike in zagon podjetništva, podpora lokalnim obrtnikom in umetnikom ter ustanovitev Start-upa, kjer bi se spodbujalo in izobraževalo mlade za podjetništvo in kamor bi se povabilo podjetnike mentorje, investitorje, politike.

Izražen je bil interes in predlog na področju študentskega dela in dijaškega dela za pridobivanje delovnih izkušenj v času študija, predvsem v javnih ustanovah.

³ Regijska štipendijska shema (RŠS) je razvojno naravn instrument – gre za sofinanciranje kadrovske štipendije delodajalcem za dijake in študente, ki jih za opravljanje svoje dejavnosti potrebujejo in po teh poklicih izkažejo potrebo po kadrovske štipendiranju, jih v času izobraževanja vključujejo v delovni proces in po zaključku šolanja zaposlijo. Z Regijsko štipendijsko shemo spodbujamo razvoj človeških virov in gospodarstva za skladnejši razvoj regij. S svojo prisotnostjo v regijskem okolju povezujemo izobraževanje z okoljem in poklicno usmerjamo mlade za potrebe gospodarstva in družbe. S trajnim povezovanjem in odzivom mladih na okolje ter obratno usklajujemo neskladje na trgu dela in znižujemo strukturno brezposelnost. Vir: <https://www.rra-posavje.si/posavska-stipendijska-shema.html>

Cilj in ukrepi strategije na področju zaposlovanja

Temeljno izhodišče	Spodbujanje podjetništva med mladimi za zagon podjetja, mentoriranje in ustvarjanje pogojev za zagon podjetja (subvencionirane najemnine, usposabljanja).
Cilj	Oblikovane spodbude za podporo pri razvoju podjetništva in kmetijskih dejavnosti za mlade.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Oblikovane spodbude za zagon podjetništva in kmetijske dejavnosti med mladimi v obliki subvencij in ostalih podpornih aktivnosti.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Oblikovane spodbude za zagon podjetništva v obliki subvencij za mlade do konca leta 2024. Merilo 2: Oblikovan načrt za podporo mladih podjetnikov v obliki usposabljanj do konca leta 2023. Merilo 3: Vzpostavljen model mentoriranja za mlade na začetku podjetniške poti po načelu deljenja praks in medsebojne pomoči in deljenja izkušenj npr. »strici so mi pomagali in povedali«. Merilo 4: Okrepitev delovanja trenutno delujočih pisarn in določitev uradnih ur za mlade, za svetovanje mladim pri evropskih projektih in podporo pri reševanju zaposlitvenih, kariernih in podjetniških izzivov.

Temeljno izhodišče	Dijaško in študentsko delo v javnih ustanovah ter skupinska študentska dela.
Cilj	Pridobivanje izkušenj mladih skozi strokovno prakso na Občini Brežice in občinskih javnih zavodih.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Vključevanje mladih v praktična usposabljanja in prakso na Občini Brežice in občinskih zavodih za pridobivanje strokovnih izkušenj.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Pripravljen načrt izvajanja strokovne prakse za mlade na Občini Brežice in občinskih javnih zavodih ter drugih organizacijah, do konca leta 2022. Merilo 2: Pričetek izvajanja prakse mladih v letu 2023.

Temeljno izhodišče	Aktivnosti povezane z zaposlovanjem kot so karierni sejmi in karierna svetovanja, usposabljanja za odpiranje podjetij.
Cilj	Vsakoletno izvajanje podpornih dogodkov in usposabljanj za mlade podjetnike in za mlade iskalce zaposlitev.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Izvedba rednih letnih dogodkov in usposabljanj za mlade podjetnike in za zagon podjetništva ter iskalce mlade iskalce zaposlitev.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Izvedba letnega kariernega sejma za zaposlovanje. Merilo 2: Redna letna strokovna usposabljanja in dogodki za mlade podjetnike za zagon podjetništva.

3.5 IZOBRAŽEVANJE

Dostop do kakovostnega izobraževanja za vse mlade mora biti prioriteta vsake občine. Pozornost pa je potrebno nameniti tudi neformalnemu izobraževanju, ki pomembno dopolnjuje formalno izobraževanje.

Mladi se v izobraževalni sistem vključujejo zaradi pridobivanja znanja in sposobnosti, na podlagi katerih bodo lahko kasneje na trgu dela pridobili zaposlitev ter si tako zagotovili dostojen socialni in ekonomski položaj v družbi. Izobraževanje je eden izmed najpomembnejših pogojev za zaposlovanje mladih, hkrati pa izobraževanje v duhu vseživljenjskega učenja (pridobivanja raznovrstnih kompetenc) omogoča boljšo prilagodljivost mladih pogosto nepredvidljivim razmeram na trgu dela. Na ta način igra izobraževanje ključno vlogo pri osamosvajanju mladih, hkrati pa pospešuje njihov osebni razvoj in služi uresničevanju njihovih življenjskih ciljev ter učnih in raziskovalnih potencialov, njihove kreativnosti, inovativnosti in trajnostnega razvoja družbe. Za zagotavljanje slednjega pa je pomembno tudi globalno učenje, kamor se uvrščajo vsebine, kot so izobraževanje o razvoju, izobraževanje za človekove pravice, medkulturno izobraževanje, okolje in trajnostni razvoj, kultura varnosti, izobraževanje za mir in preprečevanje konfliktov, vloga civilne družbe, neenakost in drugo.

Posebej velja izpostaviti izobraževanje o trajnostnem razvoju in izobraževanje za človekove pravice. Sistematičen pristop k izobraževanju za trajnostni razvoj ima pozitivne učinke tako na doseganje trajnostnega razvoja kot na boljšo kakovost življenja mladih tudi v kasnejših obdobjih življenja. Izobraževanje za človekove pravice kot sestavni del vsakršnega formalnega in neformalnega izobraževanja je nepogrešljiv in ključen element za učinkovito in celostno promocijo človekovih pravic, ki so podlaga za strpno družbo.

Izobraževanje (formalno in neformalno) mora mladim zagotavljati širino in posledično kakovost življenja, ki ni odvisna le od zaposlitve, ampak tudi od tega, kaj posameznik v življenju počne poleg službe. Za vse to je danes izjemnega pomena tudi informacijska in digitalna pismenost, ki je za vsakega človeka čedalje večjega pomena, ne glede na poklic in službo, ki jo opravlja.

Povzetek iz Raziskave o življenju mladih v občini Brežice 2021

V sklopu izobraževanja so opredeljene priložnosti za izobraževanje v občini Brežice, pomembnost neformalnega izobraževanja, razlogi za neudeležbo v aktivnostih neformalnega izobraževanja, želena znanja in oblike neformalnega izobraževanja ter organizacije, ki jih mladi v občini Brežice prepoznajo kot tiste, ki nudijo neformalno izobraževanje.

Mladi ocenjujejo, da je dostop do neformalnega izobraževanja pomemben. Izrazili so predvsem pobude po organizaciji različnih izobraževanj. Mladi najmanj poznajo projekte mednarodne mobilnosti, neformalna izobraževanja Društva študentov Brežice ter neformalna izobraževanja Mladinskega centra Brežice. Glavni razlog, da se mladi ne udeležujejo neformalnih izobraževanj je pomanjkanje časa (predvsem velja za mlade med 18 in 24 let) pa tudi pomanjkanje informacij ter izobraževanj, ki bi jih mladi potrebovali za pridobitev znanj. Za mlade, ki štejejo med 25 in 30 let bi bila pomembna tudi organizacija izobraževanj za pridobivanje znanj, ki jih potrebujejo.

Dobra polovica anketirancev bi v okviru neformalnega izobraževanja rada pridobila znanje tujih jezikov. Okoli četrtina pa bi rada pridobila informacijska znanja iz različnih računalniških programov (28,9 %), znanja iz računovodstva, vodenja financ, podjetništva (25,7 %), timsko delo (24,1 %), veščine ročnih del (23,0 %) in kuharske veščine (22,6 %).

Glede na to, da je že v sklopu zaposlovanja veliko mladih izrazilo željo po spodbudah za podjetništvo, in da so tudi v sklopu izobraževanj izražali potrebo po informacijskih znanjih in znanjih iz računovodstva, se kaže potreba po znanjih, ki jih potrebujejo mladi podjetniki.

Največ mladih (60,6 %) meni, da Mladinski center Brežice mladim v občini Brežice nudi priložnosti za dodatno pridobivanje znanj. Na drugi strani menijo, da najmanj tovrstnih priložnosti nudi Ljudska univerza (4,8 %). Tako Mladinski center Brežice kot Ljudsko univerzo v večji meri prepoznavajo kot izvajalca izobraževanj mladi stari med 25 in 30 let. Mladi stari med 18 in 24 let pa v večji meri kot ostali dve skupini prepoznavata pri organizaciji izobraževanj vlogo društev namenjenih mladim. Pod odgovorom drugo so mladi navedli še Društvo študentov Brežice, kulturna društva, oratorij ter šolo.

Pregled (dejanskega) stanja – kaj imamo v občini Brežice?

Na področju neformalnega izobraževanja, ki ga mladi izpostavljajo kot pomemben segment izobraževanja Občina Brežice sofinancira projekte mednarodne mobilnosti občank in občanov z namenom spodbujanja mobilnosti v mednarodnem prostoru. Sredstva namenja tudi pokrivanju stroškov, ki nastanejo z zagotavljanjem izvajanja obvezne študijske prakse za dijake in študente s stalnim bivališčem v občini Brežice pri organizacijah s sedežem v občini Brežice. Sofinancira udeležbo učencev in dijakov iz občine Brežice na mednarodnih tekmovanjih v znanju osnovnih in srednjih šol, za katera ne pridobijo sredstev iz drugih virov. Finančno podporo nudi tudi šolskim formalnim in neformalnim tekmovanjem.

V sklopu Mladinskega centra Brežice imajo mladi na voljo neformalna izobraževanja za pridobivanje in krepitev kompetenc. Skozi mladinsko delo pa pridobivajo izkušnje in veščine za lažjo zaposljivost.

Na področju formalnega izobraževanja so v občini prisotni naslednji sistemi, ki omogočajo pridobitev izobrazbe na več nivojih:

- Osnovna šola
 - Osnovna šola Brežice
 - Osnovna šola dr. Jožeta Toporišiča Dobova
 - Podružnica Kapele
 - Osnovna šola Bizeljsko
 - Osnovna šola Globoko
 - Osnovna šola Artiče
 - Osnovna šola Pišece
 - Osnovna šola Cerklje ob Krki
 - Osnovna šola Velika Dolina
- Srednja šola
 - Ekonomska in trgovska šola Brežice
 - Gimnazija Brežice
 - Strokovno izobraževalni center Brežice

- Višja strokovna šola, fakulteta
 - Organizacijska enota Višja strokovna šola
 - Fakulteta za turizem
- Drugo:
 - Glasbena šola Brežice
 - Ljudska univerza Krško (izvajanje programa v Občini Brežice)

Poglavje »izobraževanje« je deloma vezano tudi na »participacijo« ter »zaposlovanje«. Zato instrumenti opisani v prejšnjih poglavjih tukaj niso naštet.

Predlogi mladih

Kar nekaj predlogov je bilo vezano na področje neformalnega izobraževanja. Podobno kot pri prostem času, so bile izražene pobude predvsem po organizaciji različnih neformalnih izobraževanj. Tu zaznamo potrebo predvsem po raznolikih aktivnostih. Mladi niso enotna skupina in imajo lahko zelo različne interese. Nekateri predlogi se močno navezujejo na področje zaposlovanja, saj mladi prepoznajo potrebo po pridobivanju kompetenc za lažjo pridobitev službe ter za začetek lastne podjetniške poti.

Mladi v Brežicah prepoznajo predvsem potrebe po izobraževanjih iz tujih jezikov, dodatnih digitalnih in informacijskih znanjih ter znanja iz računovodstva, vodenja financ in podjetništva ter timskega dela. Mladim bi najbolj ustrezala oblika občasnih delavnic, ki bi potekale mesečno. Kot izvajalca neformalnih izobraževanj mladi v največji meri prepoznajo Mladinski center Brežice.

Cilj in ukrepi strategije na področju izobraževanja

Temeljno izhodišče	Več neformalnih izobraževanj usposabljanj in delavnic ter tečajev izven šolskih izobraževanj, za pridobivanje neformalnih izkušenj, za pomoč pri iskanju zaposlitve.
Cilj	Povečanje neformalnih programov za usposabljanje mladih v Mladinskem centru Brežice za mlade, za pridobitev kompetenc in krepitev veščin.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Oblikovan program neformalnih usposabljanj za mlade skozi mladinsko delo <i>pod</i> mentorstvom mladinskih delavcev Mladinskega centra Brežice.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Pripravljen načrt usposabljanj za mlade za pridobitev dodatnih znanj izven šolskih obveznosti. Merilo 2: Redni dialogi mladih z odločevalci in strokovnjaki na aktualne družbene teme izven šolskih dejavnosti. Merilo 3: Na letni ravni sprotno prilagajanje vsebin neformalnega izobraževanja za mlade in evalviranje izvedenih usposabljanj za mlade.

Temeljno izhodišče	Več sodelovanja in povezovanja med šolami v občini Brežice.
Cilj	Vzpostavitev sodelovanja med šolami v občini Brežice.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Pripravljen načrt za povezovanje in sodelovanje med osnovnimi in srednjimi šolami v Brežicah do konca leta 2022.

Merila uspešnosti	Merilo 1: Izvedene koordinacijske skupine in srečanja med srednjimi in osnovnimi šolami ter Mladinskim centrom, za povezovanje in sodelovanje ter skupno načrtovanje aktivnosti za mlade. Merilo 2: Redni skupni dogodki za mlade v občini Brežice.
-------------------	--

3.6 STANOVANJSKA POLITIKA

Izboljšanje položaja mladih lahko občina v veliki meri naslovi z učinkovito stanovanjsko politiko. Odselitev od staršev predstavlja za mlade enega ključnih prehodov v odraslost. Zapuščanje varnosti starševskega gnezda praviloma sovпада tako s prevzemanjem glavnih vlog odraslih (npr. vodenje lastnega gospodinjstva, sprejemanje finančnih odločitev) kot tudi s prevzemanje odgovornosti za svoje življenje brez rednega nadzora staršev.

V letu 2020 mladi v veliki meri ostajajo povezani z bivanjskim okoljem svojih staršev, saj jih večina pri njih biva bodisi ves čas (62,5 %) bodisi deloma ali občasno (20,4 %). Le 15,1 % mladih sploh ne živi pri starših. Način bivanja je pomembno povezan s starostjo, pri čemer je med mladimi med 25 in 29 let bistveno večji delež takih, ki ne živijo pri starših (30,9 %), kot pri starosti med 19 in 24 let (8,2 %) ali starosti med 15 in 18 let (2,1 %). Bivanje s starši je najbolj razširjeno v nižjih starostnih skupinah, saj kar 85,3 % mladih med 15 in 18 let ter 65,4 % mladih med 19 in 24 let ves čas biva s starši.

Odseljevanje od doma je med drugim pomembno povezano s stabilnim virom dohodka, pri čemer se za ta korak pogosteje odločajo zaposleni ali samozaposleni mladi oz. tisti z rednim virom dohodka bodisi svojim bodisi partnerjevim. Skladno z izsledki predhodnih raziskav se je tudi tokrat pokazalo, da se ženske odseljujejo v povprečju prej kot moški.

Kljub nizkemu deležu odseljenih mladih od izvorne družine je zaznati nekatere pomembne spremembe na tem področju. V primerjavi z letom 2010 se je namreč zmanjšal delež mladih, ki bivajo s starši ves čas, po drugi strani pa se je povečal delež tistih, ki pri starših bivajo le deloma, občasno ali sploh ne.

Povzetek iz Raziskave o življenju mladih v občini Brežice 2021

V sklopu stanovanjske politike so mladi odgovarjali na vprašanje v zvezi z zadovoljstvom bivanja v občini Brežice in sicer kakšno je stanje z njihovo nastanitvijo, kje bi radi živeli ter katere so glavne ovire, ki jim onemogočajo odselitev od staršev.

Velika večina mladih iz občine Brežice (72,5 % anketirancev) je zadovoljnih s trenutno obliko stanovanjske nastanitve. Nezadovoljnih je 9 %. Najbolj zadovoljni so s svojo nastanitvijo mladi med 13. in 17. letom starosti, medtem ko so najmanj zadovoljni mladi med 25. in 30. letom starosti.

Velika večina mladih je zadovoljna z nastanitvijo. Med nezadovoljnimi je več mladih med 25. in 30. letom. Mladi Brežičani bi najraje živeli v svojem domačem kraju (30,3 %), v svoji občini (21,5 %) ali v posavski regiji (18,6 %). Najmanj bi jih živelo v Ljubljani (5,9 %).

Ovire, ki jim onemogočajo odselitev na svoje so predvsem odsotnost redne zaposlitve (za mlade med 18 in 24 let) ter predrage cene in najemnine nepremičnin (za mlade med 18 in 30 let).

Pregled (dejanskega) stanja – kaj imamo v občini Brežice?

Občina Brežice ima aktiven sistem dodeljevanja tržnih in službenih stanovanj v najem. V pravilniku slednjega imajo prednost pri dodelitvi tržnega stanovanja v najem občani in občanke občine Brežice in mlade družine, s stalnim ali začasnim prebivališčem v občini Brežice. Tako določena ciljna skupina ima prednost pri dodelitvi tržnega stanovanja v najem, če je udeležencev javnega razpisa več, kot je razpoložljivih stanovanj.

V letu 2010 je bil sprejet tudi Stanovanjski program občine Brežice, ki mladih (razen v definiciji mladih družin) posebej ne izpostavlja.

Predlogi mladih

Podobno kot področje »zaposlovanje«, se je tudi področje stanovanj izkazalo za področje, kjer imajo mladi kar nekaj predlogov. Na področju reševanja stanovanjskega izziva so mladi predlagali nižje cene najemnin in potrebo po izgradnji novih stanovanj, tudi neprofitnih ter spodbude za mlade družine.

Cilj in ukrepi strategije na področju stanovanjske politike

Temeljno izhodišče	Spodbude za mlade in mlade družine v obliki subvencij za najemniška stanovanja.
Cilj	Ustvarjanje pogojev za mlade in mlade družine za rešitev stanovanjskega problema.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Priprava načrta za reševanje stanovanjskih izzivov za mlade v obliki povečanja kvot občinskih stanovanj za mlade.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Odkup stanovanjskih enot ali obnova že obstoječih stanovanjskih enot za mlade do leta 2025. Merilo 2: V razpise za najemniška občinska stanovanja za mlade umestiti spodbude pri pridobivanju dodatnih točk za angažirane mlade v prostovoljnih aktivnostih. Merilo 3: Okrepitev svetovalno-podporne vloge za svetovanje mladim pri reševanju stanovanjskih izzivov ter povečanje informiranja mladih o obstoječih razpish.

3.7 MOBILNOST, PROSTI ČAS IN DRUŽBENO-KULTURNE DEJAVNOSTI

V Strategiji za mlade v Občini Brežice 2022-2022 je mobilnost opredeljena tako z vidika mednarodne mobilnosti kot mobilnosti, ki je vezana na infrastrukturo v lokalni skupnosti.

Mobilnost je postala temeljni del globalne družbene realnosti, še posebej ko govorimo o mlajših delih populacije, ki se bodisi še izobražujejo bodisi konkretnije prehajajo na trg dela. Za družbo je mobilnost njen izraz, rezultat in gorivo hkrati, pri čemer se mobilnost ljudi neredko obravnava z vidika pozitivnih učinkov, ki naj bi jih imela na blaginjo posameznika in družbe kot celote, pogosto pa tudi kot nekaj negativnega. Mobilnost po večini razumemo kot dejavnost z dobrimi vplivi na dobrobit posameznika in družbe kot celote, na kar je v prejšnjem desetletju poleg raziskave *Mladina 2010* opozorila tudi raziskava *Mladina 2013* (oziroma *Slovenian Youth 2013*) (Flere idr., 2013). O učinku mobilnosti na blaginjo družbe je govora v različnih poročilih, ki jih izdajajo evropske in hkrati slovenske institucije. Tako je na primer v Resoluciji o Nacionalnem programu za mladino (2013– 2022) zapisano: »V današnjem svetu intenzivnih procesov globalizacije postaja mobilnost eno izmed področij, ki jih močno podpira tudi Evropska unija z zaščito neoviranega pretoka delavcev znotraj meja EU.«

Mobilnost mladih opredeljujemo kot mednarodno mobilnost mladih in po večini se jo povezuje z globalno (gospodarsko) konkurenčnostjo Evrope kot celote (CEC, 2009), na njen širši pomen pa najbolje kaže uvodni del poročila Evropske komisije *Youth on the Move* (2010: 3), ki pravi, da je: »eden od glavnih ciljev Evropske unije pametna, inkluzivna in trajnostna rast, uresničitev tega cilja pa je odvisna od mladih, katerih potencial je mogoče izkoristiti le ob kakovostnem izobraževanju, vključujočem trgu dela in njihovi večji mobilnosti.«

Prostočasne ter družbeno-kulturne dejavnosti so tisti segment življenja, ki vsem generacijam (tudi mladim) dajejo dodano vrednost. Omogoča njihov osebni razvoj, dviguje zadovoljstvo prisotnosti v določeni skupnosti (tudi lokalni) ter zvišuje aktivno participacijo. Posamezniki, ki imajo na razpolago dovolj omenjenih dejavnosti in ki se v njih tudi udeležujejo so po raziskavah bolj zadovoljni. Imeti zadovoljne občane pa je nedvomno cilj vsake občine.

Povzetek iz Raziskave o življenju mladih v občini Brežice 2021

V sklopu mobilnost, prosti čas in družbeno-kulturne dejavnosti so mladi odgovarjali na zastavljeno vprašanje glede najpogostejših oblik prevoza, o njihovi oceni priložnosti za trajnostno mobilnost v občini Brežice, o dostopu do storitev, udeležbi na dogodkih ter katerih dogodkov manjka.

Anketiranci za mobilnost znotraj občine najpogosteje uporabijo avtomobil (44,5 %), najmanjkrat pa si prevoz delijo z drugimi sovrstniki (1,8 %) oziroma uporabijo javni prevoz (6,0 %).

Javni prevoz ter uporabo koles bi tako veljalo bolj spodbujati tudi med mladimi starimi med 25 in 30 let. Hkrati pa preseneča na splošno nizek delež uporabe javnega prevoza med mladimi.

Največ priložnosti za trajnostne mobilnosti znotraj občine vidijo anketiranci pri izposoji koles Bržkolo. Zgolj dobrih 5 % ocenjuje projekt izposoje koles kot slab. Kot najslabše ocenjujejo urejenost kolesarskih poti, čeprav se tudi tu več kot 60 % anketirancev strinja, da so dobre, jih več kot 17 % ocenjuje za slabe.

Podatki iz Raziskave o življenju mladih v občini Brežice 2021 kažejo, da se več kot polovica anketirancev (51,5 %) v občini Brežice udeležuje koncertov. Temu sledijo kulturne prireditve (33,3 %), gledališče in

kino (28,0 %) ter gledanje športnih prireditev (27,2 %). Športnih prireditev kot aktivni udeleženec ter predstav v gledališču in kinu se udeležujejo v večji meri mladi med 13 in 17 let. Koncertov se bolj udeležujejo mladi med 18 in 30 let. Dekleta se v večji meri udeležujejo kulturnih prireditev, koncertov ter predstav v gledališču in kinu, medtem ko so fantje v večji meri aktivni in pasivni udeleženci športnih prireditev. Pod odgovorom drugo so mladi navedli: festivali, aktivna udeležba na glasbeni prireditvi in maša. Nekaj pa jih je odgovorilo, da se dogodkov ne udeležujejo.

Pregled (dejanskega) stanja – kaj imamo v občini Brežice?

Dejansko stanje je v nadaljevanju opisano po posamičnih področjih.

1. Mobilnost

Lokalna mobilnost

Občina je v letu 2017 izdelala prvo celostno prometno strategijo (CPS), ki temelji na pospeševanju trajnostne mobilnosti, se pravi hoje, kolesarjenja in javnega potniškega prometa, zaradi česar je bil že uveden tudi mestni potniški promet, javni avtomatiziran sistem izposoje koles Bržkolo, zgrajenih več pločnikov in večnamenskih in kolesarskih poti...).

Občina ima ustanovljen Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki na OŠ ravni izvaja aktivnosti za kolesarjenje («kaj več o prometu» in pomoč raznimi gradivi za OŠ, kolesarskimi poligoni), organizira tudi akcije za motoriste. Zagotovljena je tudi osvetljenost za pešce.

Mednarodna mobilnost

V občini Brežice pod okriljem Mladinskega centra Brežice izvajajo projekte evropske mednarodne mobilnosti v sklopu programa Erasmus+. Občina Brežice preko javnega razpisa RIP finančno podpira udeležbo na tekmovanjih v tujini in mednarodnih izmenjavah. V sklopu formalnega izobraževanja se izvaja pobratenje šol (OŠ Brežice – OŠ Dobrany (Češka))

2. Prosti čas

- Družbeno-kulturne dejavnosti

- ZPTM (Mladinski center Brežice in Večgeneracijski center Brežice)
- Knjižnica
- Posavski muzej Brežice
- JSKD Brežice
- Društvo študentov Brežice
- Druga društva
- Kino
- Glasbena vadnica

- Šport

- Športne površine
 - V upravljanju občine: Skate park, pump track, fitness na prostem, športne dvorane, otroška in športna igrišča, vodni športu
 - Drugo: Terme Dobova, Čatež
- Vsebine športa
 - Športna društva, Športna zveza Brežice, Zavod za šport Brežice

Predlogi mladih

Na področju mobilnosti so mladi izpostavili predvsem predloge povezane s kolesarskimi potmi ter javnim prevozom.

Veliko predlogov mladih se je nanašalo na področje športa, kjer so izpostavili predvsem gibanje kot pomemben del zdravega načina življenja. Na tem področju so bili predlogi povezani tako z organizacijo več športnih dejavnosti tudi tekmovalne narave, kot z izgradnjo in postavitvijo dodatne športne infrastrukture in cenejši najemi dvoran za rekreativne športe.

Na področju družbeno–kulture dejavnosti so izpostavili željo po brezplačnih dogodkih. Pogosto je bila izražena tudi potreba po prostorih, ki bi bili namenjeni mladim za preživljanje skupnega časa, na primer nekakšna igralnica, poseben prostor, brezplačen zunanji prostor za mlade. Veliko jih izraža željo po druženju. Zdi se, da bi se mladi radi družili pa nimajo prostora, priložnosti, mogoče celo znancev, s katerimi bi se družili. Nekateri so konkretno izrazili, da jih moti, ker mladi preveč uporabljajo telefon in se premalo družijo z vrstniki zunaj.

Cilj in ukrepi strategije na področju mobilnosti, prostočasnih ter kulturno – družabnih aktivnosti

Temeljno izhodišče	Izboljšanje javnega prevoza.
Cilj	Izboljšanje stanja na področju dostopnosti do javnega prevoza.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Pregled stanja uporabnosti in delovanja javnega prevoza do konca leta 2023.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Izboljšana dostopnost do javnega prevoza v sodelovanju z javnimi prevozniki do konca leta 2023.

Temeljno izhodišče	Ureditev kolesarskih poti in cestne infrastrukture.
Cilj	Urejene kolesarske poti na območjih, kjer jih trenutno ni.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Izgradnja novih kolesarskih poti in ureditev že obstoječih do leta 2027.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Pregled stanja kolesarskih poti za izboljšanje kolesarske infrastrukture. Merilo 2: Priprava načrta za izgradnjo in ureditev kolesarskih poti do leta 2027.

Temeljno izhodišče	Kulturno-družabni in izobraževalni dogodki samo za mlade, ki jih organizirajo mladi za mlade.
Cilj	Ciljno usmerjeni kulturno-družabni in izobraževalni dogodki za mlade, ki jih organizirajo mladi.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Priprava letnih kulturno-družabnih in izobraževalnih programov za mlade do konca leta, za prihodnje leto.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Vključeni mladi v pripravo in izvedbo kulturno-družabnega programa za mlade. Merilo 2: Vključeni mladi v pripravo in izvedbo izobraževalnih dogodkov, usposabljanj in delavnic, s poudarkom na izvedbi na prostem in v naravi ter boju s podnebnimi spremembami in zmanjševanju odpadkov.

	<p>Merilo 3: Izvedeni projekti in aktivnosti mednarodne mobilnosti, ki jih načrtujejo in izvajajo mladi pod mentorstvom mladinskega dela.</p> <p>Merilo 4: Redna evalvacija programov za mlade z mladimi in načrtovanje za prihodnje leto.</p> <p>Merilo 5: Zaposlitev osebe za koordinacijo in promocijo kulturno-družabnih dogodkov in izobraževanj.</p>
--	--

Temeljno izhodišče	Imeti prostor za mlade, preureditev zapuščenih prostorov v mestu.
Cilj	Ureditev namenskega prostora za mlade in spodbujanje uporabe že obstoječih prostorov za mladinske aktivnosti.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Prostor za mlade, za aktivno preživljanje prostega časa, s poudarkom na družabnih in izobraževalnih dogodkih.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Namensko urejen prostor, ki ga upravljajo mladi pod mentorstvom mladinskega delavca.

Temeljno izhodišče	Športni dogodki tekmovalne narave.
Cilj	Načrtovanje in izvedba letnega športnega dogodka za mlade.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Izvedba vsakoletnega športnega dogodka za mlade tekmovalne narave v organizaciji mladih.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Skupna organizacija in izvedba letnega športnega dogodka za mlade pod mentorstvom in v sodelovanju z akterji na področju športnih dejavnosti.

Temeljno izhodišče	Ureditev parkov in rekreacijskih področij v notranjih in zunanjih prostorih.
Cilj	Urejene zunanje in notranje površine za aktivno rekreacijsko preživljanje prostega časa.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Priprava načrta za oživitev že obstoječih prostorov za rekreacijo in rekreativno športno udejstvovanje do konca leta 2024. Ukrep 2: Več promocije in informiranja o možnostih uporabe zunanjih površin v občini Brežice.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Izvedba načrta za oživitev prostorov za rekreacijo in povečana ponudba za rekreacijo in športno udejstvovanje do leta 2025. <i>Merilo 2:</i> Okrepljeno informiranje o že obstoječih zunanjih površinah za rekreativno športno udejstvovanje in aktivno preživljanje prostega časa v naravi.

3.8 ZDRAVSTVO IN SOCIALA

Zadnja leta se povečuje obseg težav v duševnem zdravju, še posebej pri mladih, zaradi česar morajo imeti mladi dostop do zdravstvenih in socialnih storitev, ki bodo temeljile na celostni obravnavi in povezovali različne deležnike v lokalni skupnosti.

Dobro zdravje vpliva na kakovost življenja in pričakovano življenjsko dobo, prispeva pa tudi k osebnemu počutju (fizičnemu/duševnemu/čustvenemu) in samozavesti. Zdravi mladi so bolj uspešni v procesu izobraževanja in na delovnem mestu, naložbe in ohranjanje zdravja mladih pomembno zmanjšujejo pritisk na nacionalne zdravstvene sisteme in proračun ter pozitivno prispevajo k trgu dela (EU Youth Report, 2015).

Zdravje je seveda pomembno tudi (mladim) posameznikom. V raziskavi *Mladina 2010* (Lavrič idr., 2010) je zdravje izkazovalo najvišjo pomembnost med štirinajstimi vrednotami – 95 odstotkov mladih je dejalo, da je zdravje za njih pomembno oziroma zelo pomembno. Podatki Evropskega statističnega urada sicer kažejo, da evropski mladi (15–29) svoje zdravje po večini ocenjujejo kot (zelo) dobro – takšnega mnenja je okoli 90 odstotkov mladih. Ti podatki še kažejo, da je omenjena ocena znotraj skupine mladih longitudinalno relativno stabilna (ocena se giblje okoli 90 % vse od leta prvega merjenja, tj. 2005), da pa pada s starostjo respondentov.

Povzetek iz Raziskave o življenju mladih v občini Brežice 2021

V sklopu zdravstvo in sociala so mladi ocenjevali svoje zdravstveno stanje ter na kakšen način se najpogosteje ukvarjajo s športnimi dejavnostmi. Večina mladih (82,2 %) svoje zdravje ocenjuje kot dobro oziroma zelo dobro. 2 % ga ocenjujeta kot slabo oziroma zelo slabo. Mladi so navedli naslednje odgovore povezane z zelo slabim počutjem: pomanjkanje energije, invalidska upokojenost, več stalnih bolezni, slaba prehrana in premalo rekreacije, slab imunski sistem, vrtoglavice.

Na splošno se mladi v občini Brežice počutijo bolj zdrave v primerjavi s splošno populacijo prebivalcev Slovenije (SJM 2020/1), kjer je le 19 % anketirancev svoje zdravje ocenilo kot zelo dobro. Zelo podobno kot mladi iz občine Brežice se glede zdravja počutijo tudi mladi prebivalci Slovenije na splošno. Le da jih nekoliko več izraža, da se počutijo dobro in slabo ter nekoliko manj zadovoljivo.

Mladi Brežičani se največkrat poslužujejo samostojne rekreacije na prostem (62,7 %) kar predvsem velja za mlade med 25. in 30. letom ter dekleta. Mladi med 13 in 17 letom pa se v izrazito večji meri rekreirajo v okviru športnih klubov. Nekaj je takšnih (5,4 %), ki se športno ne udeležujejo.

Pregled (dejanskega) stanja – kaj imamo v občini Brežice?

Občina Brežice na področju zdravstva in sociale v sklopu projekta Stavi na zdravje izvaja delavnice za mlade in načrtuje podobne projekte tudi v prihodnje.

V občini pod okriljem Zdravstvenega doma Brežice deluje Center za krepitev zdravja, ki sicer programov nima opredeljenih glede na ciljne publike, a se lahko mladi kot ciljna skupina najdejo ter pridružijo večim programom.

V sklopu javnega razpisa za mlade, ki ga letno objavlja Občina Brežice, je opredeljeno tudi izvajanje delavnic veznih na psihosocialno pomoč, delavnice samopomoči (za dušo, telo in um), ozaveščanje o psihoaktivnih substancah.

Predlogi mladih

Mladi v Brežicah so izpostavili problematiko, povezano z zasvojenostjo z drogami. Tega si želijo v občini čim manj ter strožji nadzor nad mladimi, ki uživajo droge in alkohol. Na področju sociale se kaže finančna stiska ter potreba po psihični podpori nekaterim mladim.

Izpostavili so, da gre za pomanjkanje promocije zdravega načina življenja. Izpostavljena je bila tudi problematika slabega dostopa do splošnih zdravnikov in zobozdravnikov, zato si želijo več le-teh.

Na področju sociale se kaže finančna stiska ter potreba po psihični podpori. V nekaterih odgovorih je bilo moč zaznati izrazito stisko mladih. Tako je bil med predlogi tudi spodbujanje volje za življenje, podpora mladim iz LGBTQ+ skupnosti, podpora mladim z duševnimi boleznimi in stiskami.

Cilj in ukrepi strategije na področju zdravstva in sociale

Temeljno izhodišče	Podpora mladim v duševnih in osebnih stiskah.
Cilj	Povečana podpora mladim v duševnih in osebnih stiskah skozi ciljno usmerjene aktivnosti, ob podpori strokovnjakov.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Vključevanje mladih v aktivnosti neformalnega izobraževanja za večjo socialno vključenost in preprečevanje osebnih in duševnih stisk mladih.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Do konca leta 2022 vzpostavljen model povezovanja in sodelovanja akterjev formalnega in neformalnega dela izobraževanja ter strokovnega zdravstvena dela, za izvajanje aktivnosti za večjo socialno vključenost mladih. Merilo 2: Čim večjemu številu mladih omogočiti možnost »presejalnih testov« v sklopu rednega izobraževanja, pri čemer se ne dela jasnih razlik in se mladih v stiskah ne izključuje. Merilo 3: Redno izvajanje preventivnih delavnic in dogodkov za mlade v neformalnih in neinstucionaliziranih okoljih ob podpori strokovnjakov. Merilo 4: Organizacija razprav na tematike duševnih in osebnih stisk mladih.

Temeljno izhodišče	Promocija zdravega načina življenja.
Cilj	Povečati aktivacijo mladih, ki krepi njihov življenjski stil.
Način uresničevanja	Ukrep 1: Organizacija in izvajanje delavnic ter aktivnosti, ki spodbujajo zdrave življenjske navade.
Merila uspešnosti	Merilo 1: Pregled stanja izvedenih delavnic (in udeležbe), priprava načrta izvajanja delavnic in aktivnosti (zdravi dnevi, preventivne delavnice PAS) do leta 2024.

4. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA STRATEGIJE

Strategije se bo izvrševala v skladu z Izvedbenim načrt strategije za mlade 2022 – 2030, ki bo sprejet v roku 6 mesecev od sprejema strategije. Namen izvedbenega načrta je predvidevati proces izvajanja strategije in razporeditev zadolžitev izvajanja ukrepov. Omeniti gre, da že obstaja praksa priprave Letnega programa s področja mladine občine Brežice, ki je v domeni Strokovnega sveta za mladino.

Letni program na področju mladine se vsako leto pripravlja na podlagi Pravilnika o izboru in sofinanciranju programov in projektov v Občini Brežice (Uradni list RS, št. 69/16) na osnovi katerega se izvajajo določeni javni razpisi v pristojnosti Občine Brežice. V skladu s pravilnikom župan imenuje strokovni svet, ki je zadolžen za pripravo letnega programa. Svet sestavljajo 3 predstavniki zainteresirane javnosti s področja mladine, predstavnik Mladinskega centra Brežice in predstavnik Občine, ki pokriva področje mladinskega dela.

Letni program opredeljuje vsebine na področju mladine, ki so financirane iz občinskega proračuna, obseg in vrsto dejavnosti, ki se sofinancira pri posameznih programih, nenazadnje pa določa upravičence za posamezne vsebine in predviden delež sredstev proračuna za posamezne vsebine.

Dotika se le dela programa Občine Brežice, ki je neposredno vezan izključno na ciljno skupino mladih in izvajanje programov za mlade in z mladimi. Zavedati se moramo, da se ciljna skupina mladih pojavlja tudi na drugih področjih dela Občine, predvsem na področju primarnega, sekundarnega in terciarnega izobraževanja, športa in prostočasnih aktivnosti, programov v kulturi, pospeševanja in podpore gospodarski dejavnosti, socialnega varstva ter ostalih.

Letni program se potrjuje vsako leto, daje podlago Javnemu razpisu za sofinanciranje projektov na področju mladine, ki je namenjen projektom za mlade in z mladimi med 13. in 30. letom, in sicer na področjih avtonomije mladih, neformalnega učenja, usposabljanja in večanja kompetenc mladih, dostopa mladih do trga dela in razvija podjetnosti mladih, skrbi za mlade z manj priložnostmi, prostovoljstva, solidarnosti in medgeneracijskega sodelovanja, mobilnosti mladih in mednarodnega povezovanja, dostopa mladih do kulturnih dobrin in spodbujanja ustvarjalnosti in inovativnosti ter sodelovanja mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi.

Ukrepi strategije se evalvirajo na podlagi izvedbenega načrta letno na občinski ravni, s strani Strokovnega sveta za mladino in so del letnega programa za mladino. Izvajanje ukrepov Strategije za mlade se predstavi Svetu mladih vsaj enkrat letno in se o tem poroča na občinskem svetu.

Za izvajanje ukrepov Strategije za mlade v občini Brežice 2022 – 2030 so zadolženi področni uradi Občine Brežice in javni zavodi, katerih ustanoviteljica je Občina Brežice v sodelovanju z ostalimi prepoznanimi deležniki, ki so opredeljeni v Izvedbenem načrtu strategije za mlade 2022 – 2030.

5. ZAKLJUČEK

Mladinsko delo in aktivno udejstvovanje mladih sta povezovalna člena med mladimi, lokalno skupnostjo in širšo družbo, udejstvovanje v njem pa prinaša široko paleto pozitivnih učinkov, tako za posameznika kot za njegovo socialno okolje.

Lokalno mladinsko delo ponuja širok spekter aktivnosti, kot so:

- povezane s športom in kulturo,
- povezane z osebnim, socialnim in duhovnim razvojem,
- aktivnosti, ki še na druge načine spodbujajo ustvarjalnost, inovativnost, podjetnost, angažiranost.

Mladi so v sklopu Raziskave o življenju mladih v občini Brežice 2021 na podlagi ankete imeli možnost podaje dodatnih predlogov za izboljšanje položaja mladih v občini.

Na vprašanje o predlogih za izboljšanje položaja mladih v prihodnje v občini Brežice je odgovorilo 328 mladih, vendar vsi niso podali konkretnega predloga. Osemnajst anketirancev je le zapisalo, da predloga nimajo oziroma so z vsem zadovoljni. Preostalih 310 odgovorov smo analizirali s kvalitativno analizo. Predlogi temeljijo na pogostosti predloga, saj bi težko iz tega sklepali, da to velja za določen delež populacije mladih v občini Brežice. Namesto tega smo se osredotočili na raznolikost predlogov.

Nekateri predlogi bi lahko sodili tudi v več različnih spodnjih kategorij, zato je potrebno predloge razumeti kot povezane in dopolnjujoče. Glede na to, da je že kvantitativna analiza pokazala na razlike med različnimi starostnimi skupinami in tudi med spoloma, je potrebno poudariti, da mladi niso enotna skupina z enakimi potrebami in željami. Tudi iz kvalitativnih odgovorov se da razbrati, da si želijo druženja in prostor, kjer bi se lahko družili predvsem z mladimi podobne starosti. Poudarili bi tudi, da nekateri predlogi segajo preko pristojnosti občine in jih lokalna raven težko sama upošteva in izpolni.

Mladi skozi udeležbo v mladinskem delu dobijo spodbudo, da sprejmejo pozitivne odločitve za svoj osebni razvoj, kot tudi za pozitivni razvoj družbe, take odločitve pa pozitivno vplivajo na razvoj lokalne skupnosti. Ključnega pomena je, da se lokalni odločevalci tega zavedajo, jih aktivno vključujejo hkrati pa ustvarjajo ter nudijo podporne mehanizme. Glede na dejstvo, da so mladi najbolj spreminjajoča se generacija glede potreb in hkrati zavedanja, kako hitro se trendi danes spreminjajo, je potrebno biti pozoren tudi na morebitne potrebe po spremembi in prilagoditvi zadanih ciljev.

6. VIRI IN LITERATURA

- Raziskava Mladina 2020, Položaj mladih v Sloveniji; Izdajatelj Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport; Urad RS za mladino, Ljubljana 2021
- Raziskava o življenju mladih v občini Brežice 2021
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda ZPTM
- Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022 (ReNPM13–22)
- Ranc, Igor, ur. 2012. Lokalna mladinska politika. Ljubljana: Zveza ŠKIS; Ajdovščina: Mladinski svet.
- Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS) (Uradni list RS, št. 42/2010)
- Spletni viri:
 - MOVIT; www.movit.si
 - Statistični urad Republike Slovenije; www.surs.si
 - Mladinska mreža MaMa; www.mreza-mama.si

7. DODATEK – OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV

- »mladi« so mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15. do dopolnjenega 29. leta;
- »mladinski sektor« so področja, kjer poteka proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo in so opredeljena v 4. členu tega zakona;
- »mladinsko delo« je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interesne, kulturne, nazorske ali politične usmeritve;
- »mladinska politika« je usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami;
- »organizacija v mladinskem sektorju« je subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju, in je organizirana kot mladinska organizacija ali organizacija za mlade ali mladinski svet;
- »mladinska organizacija« je avtonomno demokratično prostovoljno samostojno združenje mladih, ki s svojim delovanjem omogoča mladim pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, oblikovanje in izražanje njihovih stališč ter izvajanje dejavnosti v skladu z njihovo interesno, kulturno, nazorsko ali politično usmeritvijo ter je organizirana kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, sindikata ali politične stranke, s tem, da ji je v temeljnem aktu te pravne osebe zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju;
- »organizacija za mlade« je pravna oseba, ki izvaja programe za mlade, vendar ni mladinska organizacija, in je organizirana kot zavod, ustanova ali zadruga;
- »strukturirani dialog« je odprt, pregleden, dolgoročen, nenehen in sistematičen dialog med mladimi in nosilci oblasti na državni in lokalni ravni v mladinskem sektorju;
- »mladinska infrastruktura« je fizični prostor (zemljišče ali stavba oziroma del stavbe), namenjen predvsem mladim, za izvajanje mladinskega dela;
- »mladinski program« je skupek dejavnosti, ki ga izvaja mladinska organizacija, in poteka med vrstniki nepretrgoma skozi večji del leta ter vključuje večje število izvajalcev in aktivnih udeležencev;
- »program za mlade« je program ukrepov v mladinskem sektorju, ki ga izvajajo organizacije za mlade, z namenom zagotavljanja boljših pogojev za življenje, delovanje in organiziranost mladih, ter poteka nepretrgano skozi večji del leta in vključuje večje število aktivnih udeležencev.

